

CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG ASTUDIAETHAU CREFYDDOL (CYSAC)

Cofnodion cyfarfod o Gyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol (CYSAC) a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Ffordd Wynnstay, Rhuthun dydd Llun 8 Mehefin 2009 am 10.00 a.m.

PRESENNOL

Cynrychiolwyr Cyngor Sir Dinbych

Cynghorwyr G.C. Evans, C. Hughes, G.A. Jones, M.M. Jones a J.G. Yorke

Cynrychiolwyr Cyd Bwyllgor Trafod Athrawon Sir Ddinbych

C. Harmsworth a L. Linaker

Cynrychiolwyr Enwadau Crefyddol

Parchedig. B.H. Jones (Cadeirydd), H. Ellis, R. Elms, B. Wyn Evans, S. Harris, M. Hatch, M. Ludenbach a E. Wright.

Aelodau Cyfetholedig

T. Ap Sion

HEFYD YN BRESENNOL

Arolygydd/Ymgynghorydd Addysg Grefyddol (AG), Pennaeth Gwella Ysgolion a Swyddog Gweinyddu (KEJ)

YMDDIHEURIADAU

Cynghorydd J.A. Davies, R. Hayward a M.B. Lloyd

CYFNOD O DAWELWCH

Dechreuodd y cyfarfod gydag ychydig o funudau o dawelwch.

61 MATERION BRYD

Yn unol ag adran 100B (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, dywedodd y Cadeirydd ei fod yn bwriadu cynnwys a thrafod y materion canlynol oedd angen sylw bryd :-

- (i) Astudiaethau Crefyddol – Canllawiau ar gyfer pobl ifanc 14-19 oed**
- (ii) Mater Personel – Arolygydd/Ymgynghorydd Astudiaethau Crefyddol**

62 CYFLWYNIADAU GAN BENAETHIAID YSGOLION AM GANLYNIADAU ARHOLIADAU

(Daethpwyd â'r eitem hon ymlaen ar yr Agenda gyda chaniatad y Cadeirydd)

Yn y cyfarfod CYSAC diwethaf a gynhaliwyd ar 2 Chwefror 2009, roedd yr aelodau'n ystyried canlyniadau arholiadau Addysg Grefyddol 2008. Er bod rhai canlyniadau boddhaol, nododd yr aelodau fod rhai ysgolion wedi sôn am ganlyniadau oedd yn gyson is na'r cyfartaledd cenedlaethol am fwy na thair blynedd. O ganlyniad, penderfynwyd gwahodd penaethiaid yr ysgolion arbennig hynny i gyfarfod nesaf CYSAC i roi darlun llawnach o'u canlyniadau arholiadau ac i drafod strategaethau ar gyfer gwella perfformiad yn y dyfodol. [Roedd copiau o grynodeb o ganlyniadau 2008 fel y'u trafodwyd yn y cyfarfod diwethaf ynghyd â'r llythyr a anfonwyd at bob ysgol uwchradd yn dilyn y cyfarfod, wedi'u dosbarthu gyda'r Agenda).

Dywedodd y Cadeirydd eto mai pwrpas anfon gwahoddiad I ysgolion oedd rhoi darlun llawnach i CYSAC o'u canlyniadau arholiadau (fel data gwerth ychwanegol a ffactorau eraill a allai ddylanwadu ar y canlyniadau) ac i drafod strategaethau ar gyfer gwella perfformiad yn y dyfodol. Roedd CYSAC hefyd am gynnig ei gefnogaeth i ysgolion a rhannu arfer da a syniadau.

(i) Ysgol Uwchradd Gatholig y Bendigaid Edward Jones, y Rhyl

Croesawodd y Cadeirydd Mrs. M. Ludenbach, y Pennaeth Addysg Grefyddol (AG) oedd yn cynrychioli'r ysgol yn absenoldeb Mrs. C. Britton, y Pennaeth a oedd yn anffodus wedi gorfod mynd i gyfarfod a drefnwyd ynghynt.

Cafodd yr aelodau gyflwyniad powerpoint gan Mrs. Ludenbach ar AG yn yr ysgol gan sôn am y cynnydd sylweddol a wnaed ers haf 2006 pan fethodd yr ysgol yr arolwg ac o'r herwydd cael ei rhoi ar fesurau arbennig. Rhoddodd wybodaeth am cefndir statws yr ysgol i CYSAC ynghyd â threfniadau staffio dilynol gan gynnwys ei phenodi hi fel athrawes gyflenwi yn Hydref 2006 i Bennaeth Adran ym Medi 2008 a phenodi Mrs. C. Britton yn Bennaeth dros dro ym Mehefin 2007 ac yna'n Bennaeth. Daeth yr ysgol allan o'r mesurau arbennig ym Mehefin 2008.

Tynnodd Mrs. Ludenbach sylw'r aelodau at gerrig milltir penodol yn ystod y cyfnod o 2006 hyd heddiw a rhoddodd ragfynegiadau ar gyfer 2009 i gynnwys y canlynol:-

- Roedd canlyniadau Haf 2007 yn dangos positif o 9.8% (o -10 i +9.8), gwelliant o tua 20%
- Roedd canlyniadau 2008 yn dangos gwahaniaeth perfformiad positif o 9.8% (wedi symud i fyny at 23%) oedd yn dangos gwelliant mewn perfformiad o bron i 24%; roedd y gymhariaeth genedlaethol er yn dal yn finws y canlyniad gorau dros y pum mlynedd ddiwethaf
- 2006 – 2008: Canlyniadau llawn TGAU dros y ddwy flynedd wedi mwy na dyblu o 22.4% i 55.8% / canlyniadau Cwrs Byr yn 2007 wedi gostwng ond roedd 2008 yn dangos gwelliant o 13%
- Rhagfynegiant o 42% ar gyfer 2009 (rhagfynegiant o finws) oherwydd y newid yn y criw o ddisgyblion gyda'r holl bynciau allweddol yn dangos rhagfynegiant is ar gyfer 2009
- Roedd rhagfynegiadau Blwyddyn 11 ar gyfer 2009 ar darged ar hyn o bryd a rhagfynegiant Blwyddyn 10 yn 49% gan ddisgwyl cynnydd pellach ym Mlwyddyn 11

Hysbyswyd yr aelodau hefyd am y ffactorau i'w hystyried wrth graffu ar y canlyniadau gan fod gan yr ysgol y canran uchaf o ddisgyblion symudol, lleiafrifol ethnig a myfyrwyr ag Anghenion Addysgol Arbennig (SEN) o fewn y sir. Hefyd, roedd amddifadedd cymdeithasol gyda 32.7% o ddisgyblion â hawl i ginio am ddim. Nid oedd gan staff newydd unrhyw brofiad o addysgu TGAU AG oedd yn ofodol yn yr ysgol.

Derbyniodd CYSAC fanylion nifer o fentrau'r oedd y tîm AG yn gweithio arnyh nhw ynghyd â datblygu strategaethau TGAU ymhellach. Yn unol â chyfarwydddebau esgobaethol roedd yr holl ddisgyblion yn awr yn dilyn y Cwrs TGAU llawn mewn Cristnogaeth Gatholig. O safbwynt canlyniadau'r dyfodol, roedd data Yellis ar gael am y tro cyntaf i adlewyrchu perfformiad dosbarth 2009. I gloi, dywedodd Mrs. Ludenbach fod mwy o debygolrwydd ym Mlwyddyn 7 – 2009 o dderbyn disgyblion mwy cytbwys; roedd yr adran AG yn adran oedd yn datblygu o fewn ysgol oedd yn symud ymlaen o dan arweinyddiaeth gadarn a rhagwelir y byddai'r canlyniadau'n adlewyrchu'r ffactorau hynny yn 2010.

Yn ystod y drafodaeth oedd yn dilyn, manteisiodd yr aelodau ar y cyfle i godi amrywiol gwestiynau gyda Mrs. Ludenbach gan gyfeirio'n arbennig at: gollir chweched dosbarth o'r ysgol a goblygiadau hyn ar ddarpariaeth ar sail ffydd, y nifer a'r defnydd o Gynorthwy-wyr Cefnogi Dysgu yn yr ysgol ac argaeledd adnoddau i ddelio â'r nifer uchel o ddisgyblion ag SEN. Cafodd yr aelodau eu calonogi wrth glywed am y gwelliannau yn y perfformiad dros y ddwy flynedd ddiwethaf er waetha'r anawsterau a wynebaw'r ysgol a llongyfarchwyd yr ysgol ar ei chyflawniadau yn hyn o beth. Nododd CYSAC hefyd y gyfran uchel o ddisgyblion ag SEN a themlai y dylid cael adnoddau ychwanegol i gefnogi'r ysgol oherwydd hyn.

Diolchodd y Cadeirydd i Mrs. Ludenbach am ei hadroddiad cynhwysfawr am ddarpariaeth AG yn yr ysgol gan gynnig cefnogaeth a dymuniadau gorau CYSAC i'r ysgol yn y dyfodol.

(ii) Ysgol Uwchradd Dinbych

Croesawodd y Cadeirydd Alison Duncan y Pennaeth a Karl Lewis, Pennaeth AG Ysgol Uwchradd Dinbych i'r cyfarfod.

Diolchodd Mrs. Duncan i'r aelodau am y gwahoddiad i'r cyfarfod a soniodd am nifer o sylwadau cadarnhaol a gafwyd gan yr Arolygydd/Cynghorydd AG pan ymwelodd â'r ysgol ynghynt yn y flwyddyn er mwyn amlygu'r arfer da oedd wedi'i sefydlu'n barod o safbwynt darparu AG ac ethos yr ysgol. Yna, cyfeiriodd at y wybodaeth ystadegol (dosbarthwyd yn y cyfarfod) gyda manylion y gweddillebau cymedrig fesul pwnc yn yr ysgol, data dadansoddiad gwerth ychwanegol Astudiaethau Grefyddol; perfformiad yr ysgol o gymharu ag ysgolion eraill Sir Ddinbych a'r cyfartaledd yng Nghymru; a chanlyniadau arholiadau 2008 TGAU a Lefel AS.

Wrth ystyried yr ystadegau a ddarparwyd, tynnodd Mrs. Duncan a Mr. Lewis sylw'r aelodau'n arbennig at y canlynol:-

- Roedd y disgyblion AG yn perfformio'n llawer gwell o gymharu â disgyblion mewn pynciau eraill CA3 a TGAU ac yn llawer iawn gwell yn lefel A.
- O safbwynt Gwerth Ychwanegol, roedd disgyblion AG CA3 a 4 a Lefel A wedi cyflawni'n uwch na'r disgwyl
- Er bod perfformiad yn AG Cyfnod Allweddol 4 wedi disgyn yn 2007, dim ond 1% o dan gyfartaledd Cymru oedd yn 2008
- Roedd graddau TGAU yn dangos bod y bechgyn wedi gwneud yn well na'r merched felly roedd angen delio â'r gwahaniaeth hwn ond roedd yn gadarnhaol iawn bod cynifer o fechgyn wedi gwneud mor dda
- Ar draws yr ysgol i gyd, roedd 56% o'r graddau yn C neu uwch ac roedd disgyblion AG yn perfformio'n dda o safbwynt perfformiad gwerth ychwanegol
- Roedd y duedd TGAU AG yn dangos gwelliant sylweddol yn 2008
- Roedd nifer mawr o ddisgyblion yn symud ymlaen at Lefel A ac roedd ansawdd y canlyniadau'n dda
- Roedd 19 o ymgeiswyr ar gyfer yr arholiad Lefel A ym Mlwyddyn 13 a 23 ymgeisydd ym Mlwyddyn 12
- Y llynedd, AG oedd y pwnc unigol cryfaf o safbwynt y nifer o ymgeiswyr ar draws yr ysgol i gyd.

Dywedodd Mrs. Duncan fod Ysgol Uwchradd Dinbych yn ysgol oedd yn tangyflawni ond yn y cyddestun hwnnw, roedd y perfformiad ar lefel uchel yn Addysg Grefyddol. Y ffactorau i'w hystyried wrth graffu ar ganlyniadau'r arholiadau oedd: y ffaith bod cyfran arbennig o uchel o'r disgyblion yn yr ysgol yn fechgyn ac mewn ysgolion o'r fath, roedd canlyniadau'n dueddol o fod yn isel; nid oedd yr ysgol wedi cael digon o adnoddau a byddai mwy o'r gyllideb yn cael ei gyfeirio at adrannau ar Gyfnodau Allweddol 3 a 4; dim ond un arbenigwr AG eilradd oedd yn yr ysgol a'r mater o absenoldeb parhaus. O safbwynt yr absenoldebau, roedd yr aelodau'n siomedig i ddeall bod nifer o'r rhain yn cael eu cefnogi gan rieni a dywedodd Mrs. Duncan ei fod yn fater diwylliannol. Er bod gweithdrefnau monitro absenoldebau ac ymyraethau dan reolaeth ar gael, teimlai bod angen gwneud absenoldeb yn fater proffil uchel.

O safbwynt y wybodaeth ystadegol a ddarparwyd, eglurodd Mr. Lewis y gostyngiad mewn perfformiad yn 2007 a chyfeiriodd at y cyfoeth o strategaethau sydd wedi'u trefnu (dosbarthwyd yn y cyfarfod) i gynyddu'r cyraeddiad ymhellach gan gynnwys materion yn ymwneud ag adnoddau; dyrannu amser; hyfforddiant allanol; addasrwydd ymgeiswyr; cefnogaeth i gydweithwyr a disgyblion a pharhau â'r arfer da sy'n cael ei ddefnyddio ar hyn o bryd i sicrhau bod gwerth ychwanegol yn parhau'n gadarnhaol.

Diolchodd y Cadeirydd i Mrs. Duncan a Mr. Lewis am eu cyflwyniad llawn ac addysgiadol a llongyfarchodd yr ysgol am eu cyraeddiadau. Cynigiodd gefnogaeth CYSAC i'r ysgol a dymunodd yn dda iddyn nhw yn y dyfodol.

(iii) Ysgol Uwchradd Prestatyn

Croesawodd y Cadeirydd Mr. Phil Pierce, Pennaeth a Dawn Jones, Pennaeth AG Ysgol Uwchradd Prestatyn.

Gyda chymorth cyflwyniad power point, cyflwynodd Mr. Pierce wybodaeth am gefndir yr ysgol oedd y drydedd fwyaf yn y wlad ac o'r herwydd roedd ganddi strwythur addysgu hynod o glir gyda phob pwnc

yn gydradd o fewn y system. Roedd yn falch o allu dweud am gysylltiad hir yr ysgol a'i chyfranogiad gyda'r gymuned ffydd ym Mhrestatyn.

O safbwynt y ffactorau oedd yn dylanwadu ar ganlyniadau'r arholiadau, dywedodd Mr. Pierce:

- fod data Yellis (gallu gwybyddol) yn dangos fod cyrhaeddiad y disgyblion yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol
- roedd hawl i ginio am ddim wedi codi gan adlewyrchu'r mesur o amddifadedd gyda lefel y disgyblion ag amddifadedd cymdeithasol yn uwch na'r lefel gyfartalog
- roedd y mudo i mewn i'r dref wedi newid yr ysgol ac wedi creu heriau
- roedd nifer sylweddol uwch o ymgeiswyr ar gyfer Cwrs Llawn TGAU o gymharu ag ysgolion eraill o fewn y sir gydag Addysg Grefyddol yn cael ei ystyried fel pwnc prif lif ac yn cael ei ystyried yn uchel gan yr ysgol
- pedwar ymgeisydd ar ddeg yn unig wedi'u rhoi i mewn ar gyfer y Cwrs Byr oherwydd pan oedd yn bosibl, roedd y disgyblion yn cael eu rhoi i mewn ar gyfer y Cwrs Llawn

Dywedodd Mr. Pierce fod y data gweddillebau cymedr fesul pwnc yn dangos perfformiad da ar gyfer Addysg Grefyddol.

O safbwynt y strategaethau ar gyfer gwella perfformiad yn y dyfodol, dywedodd Mr. Pierce am:-

- gynllun datblygu'r ysgol a blaenoriaethau strategol sy'n gysylltiedig â gwella safonau
- lansio adran ryngweithiol ar wefan yr ysgol ar gyfer gwaith cartref
- gynnydd a gwiriadau asesu disgyblion ym mhob pwnc
- ddefnyddio'r system bydi o fewn yr ysgol
- uned gynhwysiad ar safle ar gyfer dysgwyr bregus
- ymagwedd Meddwl Agored, menter sy'n canolbwyntio ar brosiect/sgiliau
- y Ganolfan Ddysgu a agorwyd yn ddiweddar
- ddefnyddio eglwysi fel adnodd

Roedd strategaethau penodol AG yn cynnwys: gwersi cyffrous a chreadigol; deunyddiau adolygu mewnol; cyrsiau perthnasol; diwylliant llwyddiant; mynediad cynnar; arweinyddiaeth, monitro a gwerthuso, ac adnoddau safonol.

Yn ystod y cyflwyniad, dangoswyd lluniau o waith a gweithgareddau disgyblion ac estynnodd Mr. Pierce wahoddiad agored i aelodau CYSAC ymweld â'r ysgol. Manteisiodd yr aelodau ar y cyfle i godi cwestiynau am batrymau amddifadedd; y lefel o gefnogaeth i ddisgyblion ag SEN a'r defnydd o'r wefan fel adnodd i ddisgyblion. Dywedodd Mr. Pierce y dylid cymharu perfformiad ysgolion yng nghyd-destun yr amgylchedd yr oedd yr ysgolion hynny'n gweithio ynddyn nhw. Soniodd am argaeledd adnoddau ICT i ddisgyblion yn yr ysgol a'r defnydd o'r ganolfan ieuencid galw i mewn yng Ngallt Melyd. Roedd adnoddau papur hefyd ar gael i geisio sicrhau nad oedd rhai disgyblion arbennig dan anfantais a bod yn sensitif i anghenion disgyblion o gefndir difreintiedig. Yn olaf, cadarnhaodd Mr. Pierce fod y lefel o staff cefnogi'n broblem i'r ysgol.

Diolchodd y Cadeirydd i Mr. Pierce a Ms. Jones am y cyflwyniad goleuedig a sicrhodd hwy o gefnogaeth barhaus CYSAC.

Er bod cyflwyniadau o bum ysgol wedi'u hamserlenni ar yr Agenda, dywedwyd wrth yr aelodau ei bod yn anffodus bod dwy o'r ysgolion wedi methu mynychu cyfarfod heddiw. Darllenodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG lythyr a dderbyniwyd oddi wrth Mr. Meurig Rees, Pennaeth Ysgol Glan Clwyd yn diolch i CYSAC am y gwahoddiad ond yn dweud bod y dyddiad wedi cyd-daro â chyfarfod rhanbarthol yn yr ysgol felly byddai'n anfon crynodeb yn unig fel ymateb. Roedd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG wedi cyfarfod y Dirprwy Bennaeth ynghyd â'r uwch dîm reoli a Phennaeth Gwella Ysgolion i drafod strategaethau'r dyfodol yn yr ysgol. Roedd y rhain yn cael eu trafod ar hyn o bryd. Dywedodd y Dirprwy Bennaeth y byddai'n barod i fynychu CYSAC ar ddyddiad gwahanol os byddai'r aelodau'n dymuno. Fodd bynnag, awgrymodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd efallai y byddai'r aelodau'n dymuno gweld canlyniadau eleni cyn estyn gwahoddiad pellach. Dywedodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG hefyd fod ymddiheuriad am fethu â mynychu wedi'i dderbyn oddi wrth Mr. Mark Edwards, Pennaeth Ysgol Uwchradd y Rhyl. Roedd yr aelodau'n

ymwybodol bod yr ysgol wedi'i rhoi ar fesurau arbening a dywedodd fod Estyn yn ymweld â'r ysgol yr wythnos honno a themlai na fyddai'n briodol i'r Pennaeth na'r uwch dîm Rheoli fod i ffwrdd o'r ysgol ar yr adeg honno. Roedd yr aelodau'n falch o nodi bod y ddwy ysgol wedi ymateb yn gadarnhaol i wahoddiad CYSAC a chydnabu a derbyniodd y rhesymau pam eu bod wedi methu â bod yn bresennol yn y cyfarfod heddiw.

Yna, bu'r aelodau'n trafod y profiad cadarnhaol o wahodd ysgolion i CYSAC i roi darlun llawnach a chipolwg i lwyddiant AG o fewn ysgolion a'r modd yr oedd darpariaeth AG wedi'i threfnu. Roedd hefyd yn rhoi cyfle i CYSAC ystyried y ffactorau niferus oedd yn cyfrannu at ganlyniadau'r arholiadau a'r anawsterau oedd yn wynebu rhai ysgolion. Teimlai'r Cadeirydd yn hyderus y byddai'n arferiad y byddai CYSAC yn dal i'w gynnal. Cytunodd y Pennaeth Gwella Ysgolion fod y cyfarfod wedi bod yn werthfawr o safbwynt yr ysgolion a CYSAC gan roi cyfle i rannu profiadau ac arfer da.

PENDERFYNWYD:-

- (a) *derbyn cyflwyniadau Ysgol Uwchradd Gatholig y Bendigaid Edward Jones; Ysgol Uwchradd Dinbych ac Ysgol Uwchradd Prestatyn;*
- (b) *y dylid anfon llythyr at yr ysgolion yn diolch iddyn nhw am eu hamser ac i annog y Pennaethiaid Adrannau yn eu hymdrechion i weithio tuag at ganlyniadau uwch; a*
- (c) *gofyn i'r Awdurdod Addysg Lleol ddsbarthu'r llythyron uchod i'r ysgolion dan sylw.*

63 COFNODION

Cyflwynwyd Cofnodion cyfarfod y Cyngor Ymgynghorol Sefydlog Addysg Grefyddol (CYSAC) a gynhaliwyd dydd Llun, 2 Chwefror 2009 (dosbarthwyd ynghynt).

Materion yn Codi –

Tudalen 2 – Eitem Rhif 2 Cofnodion: Materion yn Codi: Adrodd am Asesu AG – dywedodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG am ei benodiad fel Prif Safonwr Addysg Grefyddol CA3 gan ychwanegu ei bod yn galonogol bod AG yn cael ei thrin yn yr un modd â holl bynciau eraill y cwricwlwm. Roedd y Cadeirydd yn falch o glywed am y cyfartaledd rhwng y pynciau a llongyfarchodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd ar ei benodiad.

Tudalen 8 – Eitem Rhif 6 – Canolfan y Santes Fair yn Llyfrgell Sant Deiniol (Datrysiaid (d)) – gofynnodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG am farn yr aelodau a oedd Newyddion AG yn dal i fod yn gyhoeddiad gwerth am arian o gofio'r arian a gafwyd oddi wrth yr awdurdod. Cafwyd sylw cadarnhaol am y cynnwys ond mynegwyd rhywfaint o siom nad oedd y cyhoeddiad yr hyn roedd yn arfer bod. O gofio'r ymateb cymysg, awgrymodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd y dylid gofyn i'r ysgolion am eu barn a bod yr aelodau'n cael clywed yr adborth mewn cyfarfod yn y dyfodol.

Tudalen 8 – Eitem Rhif 7 – Cymdeithas CYSAC Cymru – cyfeiriodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG at gyfarfod WACYSAC ar 24 Mehefin yn Sir Ddinbych a derbyniodd rai aelodau gadarnhad o'u presenoldeb yn y digwyddiad hwnnw.

Ail adroddodd y Cynghorydd M.M. Jones sylwadau blaenorol CYSAC y dylid rhoi'r cyfieithiad priodol i SACRE sef CYSAC yn fersiwn Cymraeg y cofnodion.

PENDERFYNWYD:-

- (a) *derbyn a chymeradwyo cofnodion cyfarfod CYSAC a gynhaliwyd ar 2 Chwefror, 2009 fel cofnod cywir, a*
- (b) *gofyn i ysgolion am eu barn am y cyhoeddiad Newyddion AG a bod eu hadborth yn cael ei gyflwyno i gyfarfod CYSAC yn y dyfodol i'w ystyried.*

64 DADANSODDI ADRODDIADAU AROLYGON ESTYN

Cyflwynodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG adroddiad (dosbarthwyd ynghynt) yn dadansoddi canlyniadau arolygon diweddar ar bum ysgol a gynhaliwyd rhwng Mai 2008 a Chwefror 2009 wrth ddarparu Datblygiad Ysbrydol, Moesegol, Cymdeithasol Diwylliannol (SMSC) ac Addysg Grefyddol pan oedd yn rhan o'r arolwg. Cynhaliwyd arolwg yn Ysgol VC Borthyn, Rhuthun; Ysgol Bro Famau; Ysgol Brynhyfryd, Rhuthun; Ysgol Uwchradd y Rhyl ac Ysgol Mair, y Rhyl ac roedd hanes byr am bob ysgol wedi'i gynnwys yn yr adroddiad.

Cyflwynodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG grynoded byr o'r darganfyddiadau oedd yn berthnasol i bob ysgol gan egluro materion penodol mewn ymateb i gwestiynau aelodau. Codwyd tri chwestiwn allweddol yn adran SMSC yr adroddiad y bydd yr ysgolion perthynol yn delio â nhw. Roedd yn braf nodi'r 88 sylw cadarnhaol ar draws y bum ysgol oedd yn gorbwyso'n llwyr yr 17 sylw negyddol oedd yn ymwneud â phedair ysgol. O safbwynt Cyd-Addoli, nododd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG iddo ymweld ag Ysgol Uwchradd y Rhyl nifer o weithiau a dywedodd fod gweithgareddau'r ysgol gyfan o safbwynt cyd-addoli'n wych. Roedd y mater a godwyd o fewn yr adroddiad yn cyfeirio at addoliadau gan diwtoriaid dosbarth – roedd rhai ysgolion uwchradd yn cael problemau gyda hyn. Cadarnhaodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG ei fod wedi trafod y mater hwn gyda'r ysgolion perthnasol. Roedd y rhan Addysg Grefyddol o'r adroddiad yn cyfeirio at dair ysgol yn unig: Borthyn, Bro Famau ac Ysgol Uwchradd y Rhyl gyda 55 sylw cadarnhaol ar draws y tair ysgol. Nid oedd un diffyg pwysig i'w weld yn ysgolion Borthyn a Bro Famau. O safbwynt y diffygion a welwyd yn Ysgol Uwchradd y Rhyl, atgoffwyd yr aelodau bod yr ysgol wedi'i rhoi ar fesurau arbennig ac, o ganlyniad, roedd yr awdurdod lleol a'r Swyddogion Gwella Ysgolion yn gweithio'n agos gyda'r ysgol i ddelio â'r problemau o fewn yr ysgol. Ar nodyn positif, roedd Addysg Grefyddol yn un o'r pynciau gorau yn yr ysgol, gyda Chelfyddyd yr unig un oedd yn well.

PENDERFYNWYD:-

- (a) *derbyn yr adroddiad a'i nodi;*
- (b) *anfon llythyr at yr ysgolion a gafodd arolwg yn eu llongyfarch am y nodweddion da a nodwyd a chynnig gwasanaethau'r Arolygydd/ Ymgynghorydd AG a'r Swyddogion Gwella Ysgolion mewn unrhyw faes datblygu neu brif broblemau sydd angen delio â nhw, a*
- (c) *gofyn i'r Awdurdod Addysg Lleol ddosbarthu'r llythyrau uchod.*

65 CYMDETHAS CYSAC AU CYMRU

65(a) Cofnodion WACYSAC – 13 Mawrth 2009

Cyflwynodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG gofnodion drafft o gyfarfod Cymdeithas CYSACau Cymru (WACYSAC) a gynhaliwyd yn Nhŷ Brynmenyn, Penybont ar Ogwr ar 13 Mawrth 2009 (dosbarthwyd ynghynt) er gwybodaeth i'r aelodau.

Cafwyd adroddiad gan y Cadeirydd am y cyfarfod lle'r oedd ef a Mrs. M.B. Lloyd yn bresennol oedd wedi bod yn brofiad buddiol a gwerthfawr – roedd manylion hynw gyda'r cofnodion drafft.

PENDERFYNWYD *derbyn cofnodion WACYSAC a gynhaliwyd ar 13 Mawrth 2009.*

65(b) Cyfarfod WACYSAC– 24 Mehefin 2009

Atgoffodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG yr aelodau fod cyfarfod yr haf o WACYSAC i'w gynnal yn Sir Ddinbych eleni ar 24 Mehefin yng Ngwesty'r Wild Pheasant, Llangollen. Ychwanegodd fod gwahoddiad i holl aelodau'r CYSAC fyddai'n lletya fynychu ac anogodd aelodau i wneud ymdrech i fynychu.

Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cynghorydd M.M. Jones, cadarnhaodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG y bydd gwahoddiad i fynychu'r digwyddiad yn cael ei anfon at Gadeirydd y Cyngor Sir.

PENDERFYNWYD nodi'r trefniadau ar gyfer cyfarfod y WACYSAC y mae Sir Ddinbych yn ei groesawu ar 24 Mehefin.

66 CANLLAWIAU ADDYSG GREFYDDOL AR GYFER POBL IFANC 14 I 19 OED

(Ystyriwyd y mater hwn fel mater o frys – roedd y Cadeirydd wedi cael rhybudd ohono ar ddechrau'r cyfarfod)

Tynnodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG sylw'r aelodau at Ganllawiau Addysg Grefyddol ar gyfer pobl ifanc 14 i 19 oed a gyhoeddwyd gan DCELLS (Adran Plant, Addysg, Dysgu Gydol Oes a Sgiliau) – roedd copiau ar gael yn y cyfarfod i aelodau eu casglu. Cymeradwyodd y ddogfen i CYSAC a theimlai y byddai'n ddefnyddiol i aelodau fod yn ymwybodol o gyngor DCELLS i ysgolion.

67 MATER PERSONEL – AROLYGYDD/YMGYNGHORYDD AG

(Ystyriwyd yr eitem hon fel mater o frys gan fod y Cadeirydd wedi rhoi rhybudd ohono ar ddechrau'r cyfarfod)

Hysbysodd yr Arolygydd/Ymgynghorydd AG yr aelodau ei fod wedi cytuno i secondiad blwyddyn i ymgymryd â'r swydd o Gyfarwyddwr Gweithredol Canolfan St. Giles ar gyfer AG a Datblygu Ffydd yn Wrecsam ond yn gweithio'n agos gyda Chanolfan y Santes Fair ym Mhenarlag. Nid oedd wedi cytuno ar y dyddiad dechrau gan ei fod yn ddibynnol ar gael rhywun yn ei le ar gyfer y swydd bresennol. Fodd bynnag, roedd yn bosibl y byddai wedi dechrau yn ei swydd cyn cyfarfod nesaf CYSAC yn Hydref. Ar ran CYSAC, dymunodd y Cadeirydd yn dda i'r Arolygydd/Ymgynghorydd AG yn ei fenter newydd a manteisiodd ar y cyfle liddiolch iddo am y gwaith anferthol oedd wedi'i wneud gydag ysgolion ar draws y tri awdurdod a CYSAC a'i gyfraniad gwerthfawr dros nifer o flynyddoedd.

Cyn cau'r cyfarfod, atgoffodd y Cadeirydd yr aelodau y byddai cyfarfod nesaf CYSAC yn cael ei gynnal ar 12 Hydref ac y byddai'r Is-gadeirydd, y Cynghorydd M.M. Jones yn ymgymryd â swydd y Cadeirydd. Hefyd, atgoffodd gynrychiolwyr yr athrawon y byddai'n gofyn am enwebiadau ar gyfer yr Is gadeirydd newydd yn unol â chylch gwaith CYSAC.

Yn olaf, diolchodd y Cadeirydd i Gyfieithydd a Chlerc CYSAC am eu cyfraniad i'r cyfarfod a diolchodd yn arbennig i'r Arolygydd/Ymgynghorydd AG am ei holl waith caled.

Daeth y cyfarfod i ben am 1.00p.m.
